O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
Rektor G. Rixsiyeva
____
2025 yil “30” 06

MIKROIQTISODIYOT FANNING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	400000 – Biznes, boshqaruv va huquq
Ta’lim sohasi:	410 000 – Biznes va boshqaruv
Ta’lim yo‘nalishi:	60410100 – Iqtisodiyot
	60411100 – Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar

Toshkent – 2025

TDSHU Tashqi siyosat va
xalqaro iqtisodiy
munosabatlar instituti
direktori:
2025-yil "__"______________________________G. Arifjonov
(imzo)

"Iqtisodiyot va menejment" kafedrasi mudiri:
2025-yil "__"______________________________Z.A.Kadirova
(imzo)

TDSHU ARM direktori______________________________M.M.Yuldasheva
(imzo)

<table>
<tr><td colspan="2">Fan/modul kodi
MIKIQ1405</td><td>O‘quv yili
2026-2027</td><td>Semestr
4</td><td colspan="2">ECTS - Kreditlar
5</td></tr>
<tr><td colspan="2">Fan/modul turi
Majburiy</td><td colspan="2">Ta’lim tili
O‘zbek/rus</td><td colspan="2">Haftadagi dars soatlari
4</td></tr>
<tr><td rowspan="2">1.</td><td colspan="2">Fanning nomi</td><td>Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)</td><td>Mustaqil ta’lim (soat)</td><td>Jami yuklama (soat)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Mikroiqtisodiyot</td><td>48</td><td>102</td><td>150</td></tr>
</table>

2.

I. Fanning mazmuni:

Fanni o‘qitishdan maqsad – talabalarda iqtisodiyotdagi jarayonlarni, aynan, quyi tizimdagi korxona, firma, tadbirkorlarning iqtisodiy faoliyatini, daromalar va xarajatlar, foyda olish sharti, bozorning raqobatbardosh tuzilmalari faoliyatini, mikro darajadagi barcha iqtisodiy munosabatlarni nazariy-uslubiy jihatdan o‘rganish orqali bilim, malaka va ko‘nikmalarni shakllantirishdan iborat.

Fanning vazifasi – talabalarga ishlab chiqarish, taqsimot, almashuv va iste’mol jarayonida iqtisodiy subyektlarning bozorga xos xatti-harakatlarini, ular orasidagi munosabatlarni va iqtisodiyotni bir butun holida tadqiq etish, tegishli taklif va xulosalar chiqarishni o‘rgatishdan iborat.

Xorij tajribasiga muvofiqligi
Mazkur fan dasturi xalqaro tan olingan reytinglarda birinchi top 300 talik ro‘yxatga kiruvchi **Nagoya universiteti** (THE-216) xorijiy tajribasini inobatga olgan holda takomillashtirildi. https://syllabus.adm.nagoya-u.ac.jp/data/2024/04_2024_X310000410011.html

II. Asosiy nazariy qism (ma‘ruza mashg‘ulotlari)

MIKROIQTISODIYOT

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Mikroiqtisodiyotga kirish

Jamiyatdagi iqtisodiy muammolar va ularni idrok etishda “Mikroiqtisodiyot” faninng roli. Fanning predmeti, uning iqtisodiy bilimlar tarkibidagi o‘rni va boshqa fanlar bilan bog‘liqligi. Fanning axborot manbalari va o‘rganish usullari. Iqtisodiy resurslar. Bilim, boshqaruvchanlik qobiliyati.

2-mavzu. Bozor qanday ishlaydi? Talab, taklif va hukumat siyosati

Talab va taklif qonunlari, narxlarning shakllanishi, Bozor muvozanati va unga hukumat aralashuvi (soliqlar, subsidiyalar) natijasidagi o‘zgarishlar.

3-mavzu. Bozorlar va farovonlik

Bozor mexanizmining samaradorligi. Iste'molchi va ishlab chiqaruvchi ortiqchaligi. Ijtimoiy farovonlik va bozordagi samarali resurs taqsimoti.

4-mavzu. Talab va taklif elastikligi

Elastiklik tushunchasining mazmuni. Elastiklik koeffitsienti. To'g'ridan-to'g'ri bog'liqlik – (ijobiy koeffitsient). Qarama-qarshi bog'liqlik – (salbiy koeffitsient).

5-mavzu. Istaklar, naflilik va cheklangan iste'molchi tanlovi

Istak va ehtiyoj farqlari. Naflilik (utility) tushunchasi va iste'molchining tanlov modeli. Byudjet cheklovlari va indifferentlik egri chiziqlari. Iste'molchi nazariyasini qo'llash: Daromad va almashtirish ta'siri. Narx o'zgarishining iste'molchi tanloviga ta'siri. Daromad effekti va almashtirish effekti.

6-mavzu. Ishlab chiqarish va texnologiya

Firmalar va ishlab chiqarish: Ishlab chiqarish funksiyasi va masshtabga qaytish. Ishlab chiqarish texnologiyalari va funksiyalari. Masshtabga nisbatan ortib boruvchi, kamayuvchi va o'zgarmas samaradorlik.

7-mavzu. Tadbirkorlik faoliyati va uning tashkiliy shakllari

Tadbirkorlik faoliyati asoslari. Mulkchilik munosabatlarining iqtisodiy mohiyati. Mulkchilik shakllari. Mulk ob'ektlari va sub'ektlari. Biznesning tashkiliy shakllari. Firma (korxona). Xususiy tadbirkorlik firmasi. Ma'suliyati cheklangan jamiyat. Korporatsiya. Ochiq va yopiq turgadi aksionerlik jamiyati. Aksiya va uning turlari.

8-mavzu. Firmaning qisqa va uzoq muddatli oraliqdagi faoliyati

Doimiy resurslar, o'zgaruvchan resurslar, qisqa muddatli davr, uzoq muddatli davr, qisqa muddatli ishlab chiqarish funksiyasi, uzoq muddatli ishlab chiqarish funksiyasi

9-mavzu. Firmaning xarajatlari

Xarajatlarning tabiati: Xarajatlar nima? Buxgalteriya xarajatlari va iqtisodiy xarajatlar farqi. Doimiy va o'zgaruvchan xarajatlar. Qisqa va uzoq muddatli xarajatlar.

10-mavzu. Bozorning raqobatbardosh tuzilmasi: Mukammal raqobat

Bozor tuzilmalarining tahlil tamoyillari. Raqobat modellarining tasniflanishi. Raqobat va uning asosiy vazifalari. Mukammal raqobat modeli va uning xususiyatlari. Maksimal foyda olish sharti.

11-mavzu. Monopoliya

Monopoliya va monopol raqobat. Sof monopoliya va monopol raqobat bozori xususiyatlari. Narx diskriminatsiyasi va mahsulot differensatsiyasi.Iqtisodiy monopoliya, sof monopoliya modeli, tabiiy monopoliya, yakka hukmronlik holati, optimal ishlab chiqarish hajmi, narx diskriminatsiyasi

12-mavzu. Nomukammal raqobat

Nomukammal raqobat, monopol raqobat, oligopoliya bozori, Tovar differensiatsiyasi, Kurno modeli, Kartel modeli, Narx bo‘yicha liderlik modeli, optimal ishlab chiqarish hajmi, narx diskriminatsiyasi.

13-mavzu. Noaniqlik va axborot assimmetriyasi

Risk, tavakkalchilik, noaniqlik sharoiti, asimmetrik axborot, diversifikatsiya, tavakkalchiliklarni qo‘shish, tavakkalchilikni taqsimlash, bozor signallari.

14-mavzu. Ishlab chiqarish omillari bozori

Ishlab chiqarish omillari bozori, mehnat, yer, kapital, mehnat bozorida monopsoniya, nominal daromad, real daromad, renta munosabatlari, absolyut renta, monopol renta, ssuda foizi, nominal va real foiz stavkasi.

III. Amaliy mashg‘ulotlari bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar

Mikroiqtisodiyot *fani bo‘yicha amaliy mashg‘ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:*

1. Iqtisodiyotning asosiy tamoyillari
2. Pulning kelib chiqishi va ob’ektiv zarurligi
3. Iqtisodiy tizimlarning asosiy modellari
4. Jamiyatdagi muammolarni hal etishda mikroiqtisodiyotning o‘rni
5. Bozor mexanizmi va uning elementlari
6. Talab va taklifning o‘zgarishi hamda ularga ta’sir etuvchi omillar
7. Ideal iste’molchining optimal tanlovi
8. Ishlab chiqarish va ishlab chiqarish funksiyasi
9. Tadbirkorlik faoliyati va uning shakllari
10. Firmaning daromadi, xarajatlari va foydasi
11. Bozor tuzilmalarining tahlil tamoyillari
12. Sof monopoliyaning asosiy xususiyatlari

IV.Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlar

Mikroiqtisodiyot mustaqil ta’lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Iqtisodiyotda insonlarni qaror qabul qilishi
2. Pulning kelib chiqishi, mohiyati va vazifalari
3. Bozor iqtisodiyotining mazmuni va asosiy belgilari
4. Mikroiqtisodiyot” fanini o‘rganish usullari
5. Talab va taklif qonunining namoyon bo‘lish xususiyatlari
6. Talab va taklif elastikligiga ta’sir etuvchi omillar
7. Bozor segmentlarida iste’molchilarning xatti-harakati
8. Ishlab chiqarish asosi: texnologiya va innovatsion texnologiyalar tavsifi
9. Tadbirkorlik faoliyatining shakllari, korxona turlari
10. Iqtisodiy harajatlarning ortib borishiga ta’sir etuvchi asosiy omillar
11. Mukammal raqobat modeli va uning namoyon bo‘lish xususiyatlari

	12. Oligopoliya bozorining asosiy modellari. Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan slaydlar va tahliliy ma'lumotlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.
3.	**V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetentsiyalar)** ***Mikroiqtisodiyot*** *fani bo'yicha:* Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: • milliy iqtisodiyot amal qilishining mikro parametrlari to'g'risida ***tasavvurga ega bo'lishi;*** • bozor iqtisodiyoti sharoitida korxonalar va uy xo'jaligi faoliyatining tamoyillari, shart-sharoitlarini va omillari haqida, ma'ruza materiallarini o'zlashtirish va chuqur tahlil qila olish asosida milliy iqtisodiyotiga oid nazariy materiallarga tayangan holda amaliy va ilmiy faoliyatni mustaqil tashkil etishni ***bilishi va ulardan foydalana olishi;*** • O'zbekistondagi islohotlar strategiyasining ustuvor yo'nalishlari, uning natijasi, mikroiqtisodiyotning asosiy, tub muammolari, korxonalar va uy xo'jaligi uchun maqsadga muvofiq faoliyat yo'nalishlarini tahlil qilish ***ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak***; • korxona faoliyatining amal qilishi, korxonalarning boshqarilishi va bozor islohotlarini chuqurlashtirish va bozor munosabatlarini takomillashtirish bilan bog'liq ilmiy va amaliy faoliyatni mustaqil tashkil etish ***malakalariga ega bo'lishi kerak***.
4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha test topshirish lozim.
6.	**VIII. ASOSIY VA QO'SHIMCHA O'QUV ADABIYOTLAR HAMDA AXBOROT MANBALARI** **Asosiy adabiyotlar** 1. B.T. Salimov, M.S. Yusupov, B.B. Salimov. Mikroiqtisodiyot. Darslik (To'ldirilgan va qayta ishlangan nashri). – T.: «Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi», 2021 – 448 b. 2. N.Imomova. «Mikroiqtisodiyot» fanidan o'quv-uslubiy qo'llanma. – T.: TDSHU, 2022. – 131-b.

	3. N.Xolmatov. N.Imomova. «Makro va mikroiqtisodiyot» fanidan o'quv qo'llanma. – T.: ToshDSHI, 2020. – 268-b. **Qo'shimcha adabiyotlar** 4. Mirziyoyev Sh.M. Hozirgi zamon va Yangi O'zbekiston. - Toshkent: O'zbekiston, 2024. 5. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda taraqqiyot strategiyasi asosida demokratik islohotlar yo'lini qat'iy davom ettiramiz. 6-jild. - Toshkent: O'zbekiston, 2023. 6. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va faravon yashaylik. 5-jild.- Toshkent: O'zbekiston, 2023. 7. N. Gregory Mankiw. Microeconomics. 2nd edition ISBN 978-1-4080-1791-3, 2011Gengage 8. Экономическая теория: учебник / И.К. Станковская, И.А. Стрелец.- 5-е изд., перераб. и доп.–М.:Эксмо, 2010.- 480 стр.- (Полный курс MBA) 9. Xolmatov N., Imomova N. «Mikroiqtisodiyot» fanidan ma'ruzalar kursi. – T.: ToshDShI, 2012, 132-bet. 10. Xolmatov N., Imomova N. «Makroiqtisodiyot» fanidan o'quv qo'llanma. – T.: ToshDShI, 2012, 152 bet. **Scopusdan maqolalar** 11. Oke A., Fernandes F. A. P. Innovations in teaching and learning: Exploring the perceptions of the education sector on the 4th industrial revolution (4IR) //Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity. – 2020. – T. 6. – №. 2. – C. 31. https://www.scopus.com/pages/publications/85085361077 12. Schiller B. R., Gebhardt K. The micro economy today. – McGraw-Hill Education, 2016. Spring-2025-(February-Express)-ECO-2013-19-.pdf **Axborot manbalari** 13. www.mf.uz - O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi 14. www.idm.uz - O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiy taraqqiyot va kambag'allikni qisqartirish vazirligi 15. www.stat.uz- O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi statistika agentligi 16. www.customs.uz - O'zbekiston Respublikasi Davlat bojxona qo'mitasi 17. www.cbu.uz- O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki 18. www.cer.uz - O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Iqtisodiy tadqiqotlar va islohotlar markazi
7.	O'quv dasturi "Iqtisodiyot va menejment" kafedrasida ishlab chiqilgan va 2025 - yil "27" 06 dagi "21" –sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan. O'quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashining 2025 - yil "28" 06 dagi "11" -sonli bayonnomasi bilan tasdiqlangan.
8.	**Fan uchun mas'ul:** Imamova N.A. - TDSHU, "Iqtisodiyot va menejment" kafedrasi katta o'qituvchisi

9.	**Taqrizchilar:**	
	Sultanova L.Sh.	O‘zbekiston Milliy Universiteti “Makroiqtisodiyot” kafedrasi dotsenti, i.f.n.
	Kamilova M.X.	TDSHU “Tashqi iqtisodiy faoliyat” kafedrasi dotsenti, i.f.n.